

TA'LIM MENEJMENTIDA SHAXSLARARO MUNOSABATLAR ASOSIY OMIL SIFATIDA

Jalolova Nafisa O'ktam qizi

Toshkent shahridagi Bucheon universiteti

Ta'lim menejmenti fakulteti 1-bosqich magistranti

Ilmiy rahbar: Umarova Navbahor Shokirovna

O'zMPU kafedra mudiri,

psixologiya fanlari doktori, professor

ANNOTATSIYA; *Mazkur tezis ta'lim menejmenti jarayonida shaxslararo munosabatlarning tutgan o'rni va ularning boshqaruv samaradorligiga ta'sirini ilmiy-nazariy jihatdan tahlil qilishga bag'ishlangan. Tadqiqotda ta'lim muassasalarida rahbar, pedagog, o'quvchi hamda ota-onalar o'rtasidagi munosabatlar ta'lim sifatini oshirishda muhim omil sifatida yoritilgan. Shuningdek, shaxslararo munosabatlarni samarali boshqarish orqali sog'lom psixologik muhit yaratish masalalari ochib berilgan. Tezisdagi zamonaviy ta'lim menejmentida inson omilining ustuvorligi asoslab beriladi.*

Kalit so'zlar: *ta'lim menejmenti, shaxslararo munosabatlar, boshqaruv samaradorligi, pedagogik jamoa, muloqot, psixologik muhit.*

АННОТАЦИЯ: *В данной работе рассматривается роль межличностных отношений в системе образовательного менеджмента и их влияние на эффективность управления образовательным учреждением. Анализируются взаимоотношения между руководителем, педагогами, обучающимися и родителями как важный фактор повышения качества образования. Особое внимание уделяется вопросам формирования благоприятного психологического климата посредством эффективного управления межличностными отношениями. Обоснована значимость человеческого фактора в современном образовательном менеджменте.*

Ключевые слова: *образовательный менеджмент, межличностные отношения, эффективность управления, педагогический коллектив, коммуникация, психологический климат.*

ANNOTATION: *This thesis examines the role of interpersonal relationships in educational management and their impact on the effectiveness of educational institutions. The study analyzes interactions between administrators, teachers, students, and parents as a key factor in improving educational quality. Special attention is given to creating a positive psychological environment through effective management of interpersonal relationships.*

The research emphasizes the importance of the human factor in modern educational management.

Keywords: *educational management, interpersonal relationships, management effectiveness, teaching staff, communication, psychological environment.*

Kirish

Bugungi kunda ta'lim tizimida amalga oshirilayotgan islohotlar ta'lim muassasalarini boshqarish jarayoniga yangicha yondashuvlarni talab etmoqda. Ta'lim menejmenti faqatgina tashkiliy va ma'muriy boshqaruv bilan cheklanmay, inson resurslarini samarali boshqarishni ham o'z ichiga oladi. Aynan shaxslararo munosabatlar ta'lim jarayonining muvaffaqiyatli kechishini ta'minlovchi muhim omil sifatida namoyon bo'lmoqda.

Ta'lim muassasalarida rahbar va pedagoglar, pedagog va o'quvchilar, shuningdek, otalilar o'rtasidagi munosabatlar ta'lim sifati va boshqaruv samaradorligiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Shu sababli ta'lim menejmentida shaxslararo munosabatlarni chuqur o'rganish dolzarb ilmiy muammo hisoblanadi.

Ta'lim menejmentining mazmuni va vazifalari

Ta'lim menejmenti — bu ta'lim muassasasining strategik maqsadlariga erishish uchun insoniy va moddiy resurslarni samarali boshqarish jarayonidir. U rejalashtirish, tashkil etish, muvofiqlashtirish, motivatsiya va nazorat qilish funksiyalarini o'z ichiga oladi.

Zamonaviy ta'lim menejmentida rahbar shaxsining yetakchilik qobiliyati, kommunikativ madaniyati va psixologik savodxonligi muhim ahamiyat kasb etadi. Chunki rahbar tomonidan yaratilgan muhit pedagogik jamoaning ish samaradorligini belgilaydi.

Shaxslararo munosabatlar va ularning pedagogik ahamiyati

Shaxslararo munosabatlar insonlar o'rtasida yuzaga keladigan ijtimoiy va psixologik aloqalar majmuasidir. Ta'lim muassasalarida ushbu munosabatlar:

pedagoglarning kasbiy faoliyatiga;

o'quvchilarning ta'limga bo'lgan munosabatiga;

jamoaning umumiy ruhiy holatiga ta'sir ko'rsatadi.

Ijobiy shaxslararo munosabatlar mavjud bo'lgan ta'lim muassasasida hamkorlik, o'zaro hurmat va ishonch kuchayadi.

Ta'lim menejmentida shaxslararo munosabatlarning asosiy omil sifatidagi roli

Ta'lim menejmentida shaxslararo munosabatlar asosiy omil sifatida quyidagi yo'nalishlarda namoyon bo'ladi:

Rahbar va pedagoglar o'rtasidagi munosabatlar

Rahbarning ochiq muloqotga asoslangan boshqaruvi pedagoglarning motivatsiyasini oshiradi va jamoada ijobiy muhit yaratadi.

Pedagoglar o‘rtasidagi hamkorlik

Pedagoglar o‘rtasida tajriba almashish va jamoaviy ishlash ta’lim sifatining oshishiga xizmat qiladi.

Pedagog va o‘quvchi munosabatlari

O‘quvchiga nisbatan hurmat va ishonchga asoslangan yondashuv uning shaxsiy rivojlanishiga ijobiy ta’sir ko‘rsatadi.

Shaxslararo munosabatlarni samarali boshqarish mexanizmlari

Ta’lim menejmentida shaxslararo munosabatlarni rivojlantirish uchun: muloqot madaniyatini shakllantirish; nizolarni konstruktiv hal etish;

rahbar va pedagoglarning emotsional intellektini rivojlantirish;

jamoada sog‘lom psixologik muhit yaratish zarur.

Xulosa

Mazkur tezisda olib borilgan tahlillar shuni ko‘rsatadiki, ta’lim menejmenti jarayonida shaxslararo munosabatlar ta’lim muassasasining barqaror faoliyati va rivojlanishida muhim strategik omil hisoblanadi. Ta’lim tizimida samarali boshqaruvni ta’minlash faqatgina me’yoriy hujjatlar va tashkiliy mexanizmlar bilan cheklanmay, balki ta’lim jarayonida ishtirok etuvchi shaxslar o‘rtasidagi o‘zaro munosabatlarning sifati bilan chambarchas bog‘liqdir.

Tadqiqot natijalari shuni tasdiqlaydiki, rahbar tomonidan insonparvarlik, ochiqlik va hamkorlikka asoslangan boshqaruv uslubi qo‘llanilganda pedagogik jamoaning kasbiy faolligi va mas’uliyati ortadi. Bunday sharoitda pedagoglar o‘z salohiyatini to‘liq namoyon etishga, innovatsion yondashuvlarni joriy etishga hamda ta’lim sifatini oshirishga intiladi. Shu bilan birga, pedagoglar o‘rtasida ijobiy shaxslararo munosabatlarning shakllanishi jamoada sog‘lom raqobat va o‘zaro yordam muhitini vujudga keltiradi.

Pedagog va o‘quvchi o‘rtasidagi munosabatlar esa ta’lim jarayonining markaziy bo‘g‘ini sifatida o‘quvchilarning intellektual va shaxsiy rivojlanishiga bevosita ta’sir ko‘rsatadi. O‘quvchiga nisbatan hurmat va ishonchga asoslangan yondashuv uning o‘ziga bo‘lgan ishonchini mustahkamlaydi, ta’limga bo‘lgan motivatsiyasini oshiradi va ijtimoiy faolligini rivojlantiradi. Bu esa ta’lim natijalarining barqarorligini ta’minlashga xizmat qiladi.

Xulosa o‘rnida aytish mumkinki, zamonaviy ta’lim menejmentida shaxslararo munosabatlarni rivojlantirish tasodifiy jarayon emas, balki ongli ravishda rejalashtirilishi va boshqarilishi zarur bo‘lgan muhim yo‘nalishdir. Ta’lim muassasalarida sog‘lom psixologik muhitni yaratish, muloqot madaniyatini yuksaltirish va inson omiliga asoslangan boshqaruvni yo‘lga qo‘yish ta’lim sifati va samaradorligini oshirishning eng muhim shartlaridan biri hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Muslimov N.A. Ta’lim menejmenti asoslari. – Toshkent, 2018.
2. Zunnunov A. Pedagogik menejment. – Toshkent: O‘qituvchi, 2016.
3. Abdurahmonov Q.X. Boshqaruv psixologiyasi. – Toshkent, 2019.
4. Sharipov Sh.S. Pedagogik jarayon va boshqaruv. – Toshkent, 2020.
5. Robbins S.P. Organizational Behavior. – Pearson Education, 2017.